

Utlåtande 2016:26 RI (Dnr 106-1149/2015)

Äldre och förskolan

Motion (2015:51) av Maria Danielsson (-)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motion (2015:51) om äldre och förskolan av Maria Danielsson (-) anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Karin Wanngård anför följande.

Ärendet

Maria Danielsson (-) har lämnat en motion där hon föreslår att berörda nämnder utreder möjligheterna till att inrätta kombinerad förskola med ett äldreboende.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, utbildningsnämnden, äldrenämnden, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd och Östermalms stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret ställer sig positivt till att skapa ett ökat utbyte mellan äldre och förskolebarn då möten mellan generationsgränserna kan skapa positiva effekter för båda grupperna och anser att det redan bedrivs verksamheter som skapar tillfällen för möten mellan äldre och förskolebarn som efterfrågas i motionen.

Utbildningsnämnden ställer sig positiv till motionens intention om att skapa ett ökat utbyte mellan äldre och förskolebarn, men anser att det idag redan

bedrivs verksamheter som skapar möten mellan äldre och barn. Vidare förutsätts ett projekt i samarbete med ENIL, ett medlemskap som Sverige inte har.

Äldrenämnden ser positivt på utveckling av verksamheter där man mera systematiskt kan prova olika former av lärande mellan generationer.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd anser att intentionerna i motionen är goda, men ser en problematik med delar av förslaget.

Östermalms stadsdelsnämnd ställer sig positiv till motionens intention som rör möten över generationsgränserna och ser gärna fler initiativ till samarbeten mellan äldreomsorgen och förskolor, men är tveksam till en helt kombinerad verksamhet, bland annat av lokalmässiga skäl.

Mina synpunkter

Umgänge över generationsgränserna och utanför våra gängse sammanhang främjar vår förståelse och inlevelseförmåga för andras liv och olika situationer.

Vi ser i samhället hur det sociala umgänget sjunker ju äldre vi blir och vilka negativa aspekter vad gäller fysisk och psykisk hälsa det medför.

Jag är övertygad om att ett vidare umgänge över gränserna, oavsett om det gäller generation, kön, nationalitet, klass eller yrke är positivt för vår individuella och kollektiva utveckling. Dock kan det vara svårt att tillgodose de två gruppernas olika behov på ett tillfredsställande sätt.

Vidare skapas det i stadens verksamheter idag många andra möjligheter för möten mellan äldre och förskolebarn. Det är i grunden personal och profession, snarare än politiska beslut, som ska utveckla sådana möten. Med hänvisning till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande instämmer jag i att det inte behövs ytterligare uppdrag för dessa ändamål.

Bilaga

Motionen

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motion (2015:51) om äldre och förskolan av Maria Danielsson (-) anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Stockholm den 10 februari 2016

På kommunstyrelsens vägnar:
KARIN WANNGÅRD

Ulrika Gunnarsson

Remissammanställning

Ärendet

Maria Danielsson (-) har lämnat en motion där hon föreslår att berörda nämnder utreder möjligheterna till att inrätta kombinerad förskola med ett äldreboende. I ett första steg ska det enligt motionen vara en försöksverksamhet i samverkan med ENIL (European Network for Intergenerational Learning) som är ett projekt för generationslärande inom EU. Förslagsställaren ser möjligheter till att en kombinerad förskoleverksamhet med äldreboende skall bryta isolering av ensamma äldre på äldreboenden och att barn som inte alltid har nära till far- och morföräldrar skall få ett sådant utbyte.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, utbildningsnämnden och äldrenämnden, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Östermalms stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 5 januari 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret ställer sig positiv till att skapa ett ökat utbyte mellan äldre och förskolebarn då möten mellan generationsgränserna kan skapa positiva effekter för båda grupperna.

Det finns idag stadsdelsnämnder som integrerat förskolor i samma lokaler som vård- och omsorgsboenden, bland annat Enskede-Årsta-Vantör, Kungsholmen och Norrmalms stadsdelsnämnder. Dessa drivs då som separata verksamheter som ges möjligheter till utbyte genom att barn finns i de äldres dagliga miljö och tvärtom. Det finns även verksamheter inom staden som skapar möten mellan äldre och förskolebarn genom att förskolebarn exempelvis besöker äldre på vård- och omsorgsboendena under högtider eller på sociala mötesplatser för äldre.

Stadsledningskontoret anser att det redan bedrivs verksamheter som skapar tillfällen för möten mellan äldre och förskolebarn som efterfrågas i motionen men som också är utformad utifrån de både gruppernas olika behov. Vidare är Sverige inte medlem i ENIL. Det skulle därför inte vara möjligt att inleda ett projekt i samverkan med ENIL, då det förutsätter ett medlemskap.

Stadsledningskontoret anser mot bakgrund av ovanstående att det inte behövs ytterligare uppdrag för dessa ändamål.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att motion (2015:51) om äldre och förskolan av Maria Danielsson (SD) anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 18 december 2015 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det som svar på remissen.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 26 november 2015 har i huvudsak följande lydelse.

Utbildningsförvaltningen ställer sig positiv till intentionerna i motionen om att skapa ett ökat utbyte mellan äldre och förskolebarn då möten mellan generationsgränserna kan skapa positiva effekter för båda grupperna.

Utbildningsnämnden är inte huvudman för den kommunala förskoleverksamheten i staden. Förvaltningen kan dock konstatera att det redan finns stadsdelsnämnder som integrerat förskolor i samma lokaler som vård- och omsorgsboenden, bland annat på Kungsholmen och Norrmalm. Dessa drivs då som separata verksamheter som ges möjligheter till utbyte genom att barn finns i de äldres dagliga miljö och tvärtom. Det finns även verksamheter inom staden som skapar möten mellan äldre och förskolebarn genom att förskolebarn exempelvis besöker äldre på vård- och omsorgboendena eller på de sociala mötesplatser som finns för äldre.

Förvaltningen anser att det redan bedrivs verksamheter som skapar den typen av möten mellan äldre och förskolebarn som efterfrågas i motionen men som också är utformad utifrån de både gruppernas olika behov. Vidare är Sverige inte medlem i ENIL. Det skulle därför inte vara möjligt att inleda ett projekt i samverkan med ENIL, då det förutsätter ett medlemskap.

Förvaltningen föreslår att nämnden överlämnar detta tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Äldrenämnden

Äldrenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 15 december 2015 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämna det som sitt svar på remissen.

Äldreförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 23 november 2015 har i huvudsak följande lydelse.

Begreppet social infrastruktur återfinns allt oftare i samband med stadsplanering och samhällsutveckling. Den sociala infrastrukturen handlar om hela samhällets välmående och hälsa. Det handlar bland annat om en socialt hållbar stad som skapar möten mellan människor inom olika verksamheter och mellan generationer vilket förbättrar förutsättningarna för att öka tryggheten och ansvarskänsla för platsen.

Samlokalisering och samutnyttjande av platser, ytor och funktioner ett viktigt inslag i planeringen för en hållbar stad. Ett konkret exempel är samlokalisering av äldreboende och förskola, vilket har skett i flera kommuner runt om i landet och även i Stockholm. Flera vård- och omsorgsboende ligger i närheten av en förskola. Detta skapar möjligheter till generationsöverskridande aktiviteter mellan förskolebarnen och de äldre, vilket också sker. Det är dock viktigt att båda verksamheternas behov vägs in. Till exempel måste utemiljön anpassas för både barn och äldre, det ska finnas möjligheter till gemensamma möten med också till avskildhet för äldre som inte vill eller orkar ha kontakt med barn.

Inom staden finns idag ett antal äldreboende med förskolor i nära anslutning till boende, både vård- och omsorgsboende och seniorboende. På flera äldreboenden sker besök av barn från förskola för exempelvis luciatåg.

Äldreförvaltningen ser positivt på utveckling av verksamheter där man mera systematiskt kan prova olika former av lärande mellan generationer.

Äldreförvaltningen föreslår att äldrenämnden godkänner svaret på motionen.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 10 december 2015 att åberopa förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 12 november 2015 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att intentionerna i motionen är goda, men ser en problematik med delar av förslaget.

Stadsdelsförvaltningens verksamheter omfattar vård- och omsorgsboenden med många äldre som inte orkar delta i aktiviteter liknande de som föreslås i motionen.

Stadsdelsförvaltningen bedriver dock idag till viss del verksamheter som påminner om de som anges i motionen. Barn från stadsdelens förskolor kommer till äldreboenden vid högtider och deltar på de sociala mötesplatser som finns för äldre i hela stadsdelsområdet. De aktiviteter som erbjuds anpassas till de äldres önskemål och

förmåga. Anpassning måste särskilt ske inom äldreboenden där många är multisjuka.

Därtill har förvaltningen idag kombinerade äldreboenden med förskola i Stureby och Högdalen, även om inte verksamheterna är integrerade i den utsträckning som beskrivs i motionen. Tidigare har också försöksverksamhet med äldre som gått och ätit på skolor genomförts.

Inom stadsdelsområdet finns seniorboende för äldre över 65 år. Dessa bostäder förmedlas av Bostad Stockholm.

Ett möjligt alternativ skulle kunna vara att integrera barn och äldre, frågan kan i dessa fall väckas hos fastighetsägare.

Sverige är, som skribenten påpekar, inte medlem i ENIL, även om man deltar i andra, liknande projekt. Av den anledningen är det inte möjligt att inleda ett projekt i samverkan med ENIL, då det fordrar medlemskap.

Med anledning av ovanstående föreslår förvaltningen att motionen avstyrks.

Östermalms stadsdelsnämnd

Östermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 15 december 2015 att besvara remissen med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Östermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 27 november 2015 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positivt till motionens intention som rör möten över generationsgränserna. Förvaltningen anser att vård- och omsorgsboenden kan ha ett givande samarbete med förskolor där barnen under ordnade former besöker de äldre. Barnen kan förgylla vardagen och minska ensamhet för många äldre. För barnen kan mötena bidra till att utveckla empati och omtanke samt utveckla öppenhet och respekt för människors olika behov och skillnader. Som motionären lyfter fram så finns det barn som inte har någon kontakt med äldre människor.

Inom förvaltningen finns redan idag viss verksamhet där barn och äldre möts. Barn från förskolor besöker äldre på vård- och omsorgsboendena vid olika högtider. Mötena är oftast mycket uppskattade av barnen och de äldre. Samarbetena mellan förskolor, vård- och omsorgsboenden och sociala mötesplatser kan säkerligen utökas med fler gemensamma aktiviteter.

När det gäller förslaget att inrätta en kombinerad förskola och äldreboende så framgår inte omfattningen av sammanslagningen men förvaltningen är tveksam till en helt kombinerad verksamhet, bland annat av lokalmässiga skäl. Givetvis finns fördelar med ett gemensamt bygge men det är viktigt att både förskolans och äldreomsorgens behov vägs in. Miljön måste till exempelvis anpassas både för barn och äldre, det ska finnas möjlighet till gemensamma möten men också avskild utemiljö för äldre som inte vill eller orkar ha kontakt med barn.

På vård- och omsorgsboendena bor idag också äldre som är svårt sjuka och

vårdkrävande. Det innebär en ökad risk för att barn utsätts för olika smittor exempelvis MRSA eller hepatit liksom obehagliga situationer med svårt sjuka eller aggressiva personer. Likaså kan vanliga barnsjukdomar utgöra en risk för multisjuka äldre.

Däremot kan förvaltningen se många fördelar med att bedriva äldreomsorg och barnomsorg i samma fastighet men i åtskilda lokaler där närheten underlättar möten över generationsgränserna. Förvaltningen ser gärna fler initiativ till samarbeten mellan vård- och omsorgsboenden och förskolor då barn i verksamheterna är givande för alla. Om detta kan ske med stöd av att staden ansluter sig till ENIL eller likande projekt kan förvaltningen inte ta ställning till.